

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 119757 12 Рев
Бања Лука, 8.5.2013. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Стаке Гојковић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља С. П. из К. В., кога заступа Г. Б., адвокат из Б. Л., ул. ... бр. ..., против тужене РС, коју заступа Правобранилаштво РС, сједиште замјеника у Бањој Луци, ради накнаде штете, вриједност спора 12.421,44 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 119757 12 Гж од 8.6.2012. године, на сједници одржаној 8.5.2013. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 119757 11 П од 30.3.2012. године тужена је обавезана да тужитељу накнади материјалну штету на име уништеног аутобуса, марке „ТАМ 110“, година производње 1977., број мотора ..., број шасије ..., рег. број ..., у износу од 7.153,56 КМ, са законском затезном каматом од 3.7.1999. године до исплате, а одбијен је захтјев за накнаду изгубљене користи, због некориштења аутобуса у периоду од 11.3.1992. године до 11.3.1993. године, у износу од 12.421,44 КМ, са законском затезном каматом од 11.3.1993. године до исплате. Одбачена је тужба у дијелу којим тужитељ захтијева законску затезну камату на досуђени износ накнаде материјалне штете за период од 28.6.1992. године до 3.7.1999. године и тужена је обавезана да тужитељу накнади трошкове поступка у износу од 3.913,49 КМ са законском затезном каматом од дана доношења одлуке до исплате, а одбијен је захтјев за накнаду трошкова поступка преко досуђеног износа.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број: 71 0 П 119757 12 Гж од 8.6.2012. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда у одбијајућем дијелу потврђена, а жалба тужене је одбијена и одлука о трошковима поступка је потврђена.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду у одбијајућем дијелу одлуке о накнади измакле користи, због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначе тако да се његова жалба усвоји првостепена пресуда преиначи и усвоји захтјев за накнаду изгубљене користи.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

У овој парници тужитељ захтијева да му тужена накнади материјалну штету на име уништеног аутобуса и изгубљену корист проузроковану некориштењем аутобуса од 11.3.1992. године до 11.3.1993. године.

Расправљајући о тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио, да је тужитељ власник аутобуса регистарска ознаке ... и да му је рјешењем Општине К. В. Општинског Секретаријата за ... број 02/XVIII-345-127/91 од 12.4.1991. године, одобрено обављање самосталне превозничке дјелатности - превоз лица у приградском и друмском саобраћају, као основно занимање. Према увјерењу МО Одсјек К. В. од 21.4.2003. године број 8/2-15-04-835-3206/03, тужитељу је признато учешће у рату: од 11.3.1992. до 30.4.1993. године; од 1.5.1993. до 10.9.1993. године и од 24.6.1995. до 8.7.1995. године. Тужитељ је мобилисан 10.3.1992. године када му је мобилисано и аутобус, којим је превозио војне обвезнике по распореду јединице. Дана 20.4.1992. године, приликом превоза војних обвезника из К. В. на положај на Д. дошло је до тежег квара аутобуса а након тога и до знатног оштећења, приликом гранатирања тадашњег командног мјеста дана 28.6.1992. године. Комисија ВП ..., К. је 25.2.1994. године записнички констатовала оштећења на аутобусу тужитеља наводећи, да је возило „тотално уништено и да је неупотребљиво“. Вјештак В. С. је нашао да је на аутобусу настала “тотална штета”, да је његова вриједност на дан оштећења (28.6.1992. године), 7.153,56 DM и да просјечна изгубљена корист проурокована некориштењем аутобуса износи мјесечно 1.035,12 KM. Тужитељ је тужбу у овој правној ствари поднио 11.5.1998. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је тужена одговорна за предметну штету, па су му примјеном одредбе чланова 172. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85 и 57/89, те „Службени гласник Републике Српске“, број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04), члана 154. и 155. истог Закона, досудили накнаду штету по том основу у износу од 7.153,56 KM са законском затезном каматом од 3.7.1999. године до исплате. Налазећи, да тужитељ проведеним доказима није доказао основни висину потраживања накнаде на име изгубљене користи и да налаз наведеног вјештака, с обзиром на начин обрачуна „по принципу калкулативног ангажовања аутобуса“, није поуздан доказ за то, судови су примјеном процесног правила о терету доказивања (члан 126. Закона о парничном поступку „Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 49/09, даље: ЗПП), тужбени захтјев у том дијелу одбили као неоснован.

Одлуке нижестепених судова су правилне.

Чланом 154. став 1. ЗОО прописано је да, ко другоме проузрокује штету дужан је надокнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција (члан 172. став 1. ЗОО).

Да би оштећено лице остварило право на накнаду штете од штетника, у смислу наведених одредби, потребно је, не само да је оштећени претрпио штету већ и да су остварене и остале законске претпоставке одговорности за штету. За испуњење услова за досуђивање накнаде материјалне штете у смислу одредби члана 154. став 1. и 155. ЗОО, одлучно је питање постојања штетне радње

тужене, противправност те радње и узрочно посљедична веза између штетне радње и штете и један од основа одговорности (субјективна или објективна), које претпоставке тужитељ, и по налажењу овога суда, provedеним доказима није доказао.

Према одредби члана 155. ЗОО измакла корист је вид материјалне штете. То је корист коју би повјерилац стекао да није било дужникове штетне радње, при чему није потребно да је он већ закључио уговор о реализацији користи, али добит мора бити извјесна тј. у датим околностима мора се основано очекивати да би повјерилац ту добит заиста стекао.

Приликом процјене измакле користи узима се у обзир само онај добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари, а што је спријечено штетниковом радњом односно пропуштањем (члан 189. став 3. ЗОО). Према томе, не узима се у обзир добитак за који се по субјективним жељама и процјенама претпоставља да ће наступити већ само онај добитак који се, с обзиром на објективне околности, може основано очекивати, а основаност његовог очекивања суд цијени у сваком одређеном случају, с обзиром на редован ток ствари.

Из резултата provedених доказа произлази, да тужитељ није доказао да је због некориштења аутобуса у периоду од 11.3.1992. године до 11.3.1993. године, за који тужитељ тражи предметну накнаду, претрпио штету у виду измакле користи.

Наиме, према садржају Увјерења МО РС, Одсјек К. В., број 8/2-15-04-835-3-206/03 од 21.4.2003. године, тужитељ је мобилисан 10.3.1992. године када је, за војне потребе, мобилисан и његов аутобус. Тужитељу је и признато учешће у рату (између осталог) у периоду од 11.3.1992. до 30.4.1993. године. Из ових разлога, он није могао остварити добит кориштењем аутобуса за превозничку дјелатност од 11.3.1992. године до 11.3.1993. године (на који период се односи тужбени захтјев), јер је у том истом периоду, био мобилисан. С обзиром на наведено, тужитељ није доказао да би било извјесно да би он ту корист остварио да није дошло до оштећења аутобуса, јер све и да до тих оштећења није дошло, према ономе што се у тадашњим, ратним околностима, дешавало (општа мобилизација војних обвезника и тешко економско стање становништа, као елементи за остваривање добити коју би повјерилац остварио да су се догађаји нормално одвијали), не може се извести закључак да би тужитељ у спорном периоду остварио корист вршењем превозничке дјелатности, да није било наведене штетне радње. Зато су нижестепени судови правилно примијенили материјално право када су закључили да тужитељ није доказао постојање претпоставки одговорности тужене за предметну штету, па наводи ревизије да су судови „произвољно интерпретирали чињенице и релевантне законе“ и да су тиме починили повреде одредаба поступка које се односе на право на правично суђење, нису основани.

Код оваквог стања ствари, супротно наводима ревизије, налаз поменутог вјештака у погледу обрачуна висине штете по основу измакле користи, рјешење Општине К. В. од 12.4.1991. године, којим је потврђено да је тужитељу одобрено вршење превозничке дјелатности – превоза лица у приградском

саобраћају аутобусом (што међу странкама и није спорно), као и исказ тужитеља у дијелу којим се доказује висина ове накнаде су ирелевантни, јер потврђују наводе који нису од значаја за утврђивање основаности предметног потраживања.

Како тужитељ, на коме је терет доказивања, проведеним доказима није доказао спорне и одлучне чињенице у прилог тврдње о основаности тужбеног захтјева у овој парници (члан 7. и 123. ЗПП), нижестепени судови су правилно примијенили правило о терету доказивања (члан 126.ЗПП) које обавезује суд да узме за недоказану ону тврдњу за чију истинитост странка, која се на ту чињеницу позива, није предложила суду довољно одговарајућих и поузданих доказа за остваривање права која би јој припадала према одредбама материјалног права (овдје према одредбама које дефинишу накнаду штете).

Из наведеног слиједи, да предметно потраживање тужитеља није његова постојећа имовина, да се у овој парници он појављује као подносилац захтјева у односу на ту имовину и да није могао имати „легитимно очекивање“ да ће му се досудити тражена накнада, јер није доказао основаност свог захтјева, па је побијана пресуда донесена правилном примјеном материјалног права. Из ових разлога, ревизиони наводи да су нижестепени судови починили повреду права тужитеља на имовину, коју гарантује Први Протокол уз Европску Конвенцију о заштити основних права и људских слобода, нису основани.

Нижестепени судови су оцијенили проведене доказе на начин прописан одредбом члана 8. ЗПП и за своје одлуке су дали ваљане разлоге у погледу одлучних чињеница (члан 191. став 4. ЗПП), а другостепени суд је оцијенио жалбене наводе који су од одлучног значаја (члан 231. истог Закона), па се наводи ревизије да су судови починили повреду наведених одредаба парничног поступка, не могу прихватити основаним.

Остали наводи ревизије нису од утицаја на правилност и законитост побијане пресуде.

Према изложеном, побијана пресуда нема недостатака на које се указује у ревизији а ни оних на које овај суд пази по службеној дужности (члан 241. ЗПП). Зато је ревизија туженог одбијена као неоснована примјеном одредби члана 248. истог закона.

Предсједник вијећа
Стака Гојковић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић